

--	--	--

--

* nieobowiązkowe

PRÓBNY EGZAMIN GIMNAZJALNY Z NOWĄ ERĄ JĘZYK POLSKI

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy zestaw zadań zawiera 8 stron (zadania 1–22). Ewentualny brak stron zgłoś nauczycielowi nadzorującemu egzamin.
2. Na końcu zestawu znajdują się karty przeznaczone na rozwiązania zadań 21. i 22., a także karta odpowiedzi.
3. Sprawdź, czy karta rozwiązań zawiera 4 strony.
4. Na tej stronie, na karcie rozwiązań i na karcie odpowiedzi wpisz swój kod oraz imię i nazwisko.
5. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania. Wykonuj zadania zgodnie z poleceniami.
6. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem z czarnym tuszem/atramentem. Nie używaj korektora.
7. W arkuszu znajdują się różne typy zadań. Rozwiązania zadań od 1. do 20. zaznacz na karcie odpowiedzi w następujący sposób:
 - wybierz jedną z podanych odpowiedzi i zamaluj kratkę z odpowiadającą jej literą, np. gdy wybrałeś odpowiedź A:

	B	C	D
--	---	---	---

- wybierz właściwą odpowiedź i zamaluj kratkę z odpowiednimi literami, gdy wybrałeś odpowiedź FP (tj. Fałsz, Prawda) lub NT (tj. Nie, Tak):

PP	PF		FF
----	----	--	----

lub

TT	TN		NN
----	----	--	----

- do informacji oznaczonych właściwą literą dobierz informacje oznaczone cyfrą lub literą i zamaluj odpowiednią kratkę, np. gdy wybrałeś literę B i cyfrę 1 lub litery BC:

A1	A2		B2
----	----	--	----

lub

AC	AD		BD
----	----	--	----

8. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź, np.

	B	C	
--	---	---	--

9. Rozwiązania zadań 21. i 22. zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach na karcie rozwiązań zadań. Pomyłki przekreślaj.
10. Rozwiązując zadania, możesz wykorzystać stronę opatrzoną napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

UZUPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

Uprawnienia ucznia do:

☐ dostosowania kryteriów oceniania.

☐ nieprzenoszenia zaznaczeń na kartę.

Grudzień 2014

**Czas pracy:
90 minut**

Arkusz zawiera teksty
liczące więcej niż 250 słów

Powodzenia!

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania 1.–5.

LUDZIE „KOPIE”

Dlaczego staramy się dopasować do otoczenia? Ile razy w życiu zmieniamy twarz? [...] I na ile świadomie powielamy wzorce z otoczenia?

Każdy zna kogoś, kto bezustannie wierci nam dziurę w brzuchu. Zadaje milion pytań, a z uzyskanych odpowiedzi tworzy piękny obrazek i wmawia wszystkim wokół, że to jego pomysł, idea. Jednak poza aroganckimi osobnikami są też tacy, którzy po cichu wychwytyją to, co najlepsze z otoczenia i przenoszą do swojego jestestwa. Są też tacy, którym się zdaje, że to, co robią, jest świetne, ale potem kogoś spotykają i diametralnie zmieniają swoje nawyki, poczynawszy od sposobu ubierania po jedzenie. Często nie są jednak w stanie do końca pojąć logiki osoby, na której się wzorują, więc zadają pytania niby z głupia frant: „a Ty wcale, ale to wcale nie jesz mięsa?”. A zadają tego typu pytania wyłącznie dlatego, że brakuje im fragmentu układanki. Nie potrafią w tej kwestii zdecydować, czy w ogóle pozbyć się mięsa z jadłospisu, czy może jednak czasem postawić na „coś krwistego”.

Oczywiście czerpanie wzorców z otoczenia jest czymś naturalnym, często podświadomie korzystamy z pomysłów osób nam bliskich. Jednak dobrze jest postawić granicę, by nagle nie okazało się, że jesteśmy wierną kopią współlokatora czy współmałżonka.

Może warto też pomyśleć o sobie samym, zanim zaczniemy wszystko zmieniać. Każdy ma swoje życie i stawianie go na głowie, bo zdaje nam się, że ktoś ma lepszy pomysł niż my sami, na pewno nie jest dobrą strategią. Kalkowanie zachowań innych na krótką metę może okazać się ok, ale co kiedy dana osoba zniknie, czy wtedy trzeba będzie znowu szukać jakiegoś oryginału? Trzeba być sobą i myśleć o sobie. Nie można bać się porażek. Każdy jest wyjątkowy i warto, żeby nad swoją wyjątkowością się zastanowił. Dzielmy się swoimi pomysłami, ale nie kopiujmy pomysłów innych. Inspirujmy się, ale żyjmy po swojemu. Fajnie, gdy ktoś zaszczerpi w nas chęć do działania, do poszukiwań, do sportu itd. Pomyślmy, co poza tym, co pokazują nam inni, sami możemy odnaleźć we wszechświecie. Sami zarażamy ludzi pasjami, inspirujemy ich do działania. [...]

A co z osobami, które są naśladowane? Co z ich odczuciami? Jak czują się ci, których pomysły są podbierane, których sposób na życie jest kopiowany? Często nawet tego nie zauważają, często się cieszą, że są dla kogoś inspiracją, czasem się peszą, a czasem denerwują. Jednak wiedzą, że ci, którzy tak bardzo starają się ich naśladować, nigdy nie będą mieć swojego życia. Dobrze jest mieć idola, autorytet, kogoś, na kim chcemy się wzorować, ale musimy pamiętać, że najważniejsze to być sobą.

Dagmara Kosiedowska, *Ludzie „kopie”*, przedruk za: <http://www.charaktery.eu> [dostęp: 17.07.2014]

Zadanie 1. (0–1)

Dokończ poniższe zdanie – wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Tytuł tekstu LUDZIE „KOPIE” odnosi się do osób, które

- A. inspirują innych do działania.
- B. upodabniają się do kogoś.
- C. uznawane są za autorytety.
- D. wywierają wpływ na innych.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 2. (0–1)

Dokończ poniższe zdanie – wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Autorka tekstu uważa, że należy

- A. brać przykład z osób doświadczonych życiowo.
- B. poszukiwać dobrych wzorców osobowych.
- C. być przekonanym o swojej wartości.
- D. dostosowywać się do otoczenia.

Zadanie 3. (0–1)

Oceń, które z poniższych zdań dotyczących funkcji cudzysłowu w tytule tekstu LUDZIE „KOPIE” jest fałszywe. Zaznacz F przy zdaniu fałszywym.

1.	Podkreśla inne znaczenie wyrazu niż jego znaczenie podstawowe.	F
2.	Wyróżnia znaczenie wyrazu.	F
3.	Potwierdza zasadę interpunkcyjną dotyczącą pisowni tytułów.	F

Zadanie 4. (0–1)

Dokończ poniższe zdanie – wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Związek frazeologiczny *wiercić komuś dziurę w brzuchu* oznacza

- A. uporczywie domagać się czegoś.
- B. narzucać komuś własne pomysły.
- C. być dla kogoś niezwykle okrutnym.
- D. odrzucać cudze poglądy.

Zadanie 5. (0–1)

W której grupie wyrazów zawarte są wyłącznie synonimy słowa *oryginalny*? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. nietypowy, zwyczajny, nowatorski
- B. niecodzienny, wyjątkowy, szablonowy
- C. niekonwencjonalny, przeciętny, jedyny
- D. niezwykły, odkrywczy, osobliwy

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania 6.–9.

NARODZINY ŚWIATA

Inne podania głosiły, że człowiek jest tworem jednego z tytanów¹ – Prometeusza, który ulepił go z gliny pomieszanej ze łzami. [...] Człowiek Prometeusza był słaby i nagi. Palce miał zakończone zbyt kruchymi paznokciami, by mu były obroną przed pazurami dzikich zwierząt. [...]

Niby nikłe zjawy senne błędzili ludzie, bezradni wobec potęg przyrody, której nie rozumieli. Wszystkie ich czyny były nieświadome i bezładne. Widząc to, Prometeusz [...] zakradł się do wielkiego spichlerza ognia niebieskiego i przyniósł na ziemię pierwsze zarzewie.

W siedzibach ludzkich zapłonęły jasne ogniska ogrzewające mieszkańców i odstraszaające dzikie bestie [...]. Mądry tytan uczył ludzi używania ognia, sztuk i rzemiosł. [...]

Zeus zemścił się straszliwie. Na jego rozkaz przykuto Prometeusza do skał Kaukazu. Co dzień zgłodniały orzeł zlatywał, by mu wyjadać wątrobę, która wciąż odrastała.

Jan Parandowski, *Narodziny świata*, [w:] tegoż, *Mitologia*, Warszawa 2007.

¹ Tytani – w mitologii greckiej to pokolenie olbrzymów, synowie i córki pierwszej pary bogów, Uranosa i Gai; dzieci tytanów i tytaneł to drugie pokolenie (tu m.in. Prometeusz).

Zadanie 6. (0–1)

Na podstawie tekstu NARODZINY ŚWIATA oceń poprawność informacji zamieszczonych w tabeli. Wybierz T, jeśli informacja jest prawdziwa, lub N – jeśli jest fałszywa.

Prometeusz wyposażył człowieka w cechy ułatwiające obronę przed potęgą przyrody.	T	N
Prometeusz nauczył ludzi praktycznych umiejętności ułatwiających codzienne życie.	T	N

Zadanie 7. (0–1)

Wskaż właściwe uzupełnienie zdania podanego poniżej. Wpisz literę A, B lub C.

W mitologii greckiej tytani byli _____.

A.	bogami
B.	herosami
C.	śmiertelnikami

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 8. (0–1)

Dokończ poniższe zdanie – wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

W wypowiedzeniu *Palce miał zakończone zbyt kruchymi paznokciami, by mu były obroną przed pazurami dzikich zwierząt* występuje zdanie podrzędne okolicznikowe

- A. przyczyny.
- B. celu.
- C. warunku.
- D. sposobu.

Zadanie 9. (0–1)

Dokończ zdanie – wybierz odpowiedź A albo B i jej uzasadnienie spośród 1–3.

W zdaniu *Człowiek Prometeusza był słaby i nagi* występuje

A.	orzeczenie czasownikowe,	ponieważ	1.	składa się z łącznika i orzecznika.
B.	orzeczenie imienne,		2.	wyrażone zostało osobową formą czasownika <i>być</i> .
			3.	użyto czasownika w czasie przeszłym.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania 10.–15.

PROMETEUSZ

Wstawszy raz lewą nogą z łóżka Jowisz srogi
Zwołał na zgromadzenie olimpijskie bogi
I rzekł: „Mam tego dosyć! Niech Herkules rusza
I wyzwoli natychmiast z pęt Prometeusza,
Bo czy się wam podoba to, czy nie podoba,
Obrzydła mi już tego pyszałka wątroba
I ten orzeł, co mu ją wieczyście wyżera,
I łańcuchy, i dzikie skały, et cetera¹”
I poszedł, aby rozkuć go, Herkules z młotem,
Lecz Prometeusz na to: „Ani mowy o tem,
Nie tykaj kajdan, niech ci się nawet nie marzy!
Czy nie widzisz, jak mi z tym Kaukazem do twarzy?”

Leopold Staff, *Prometeusz*, [w:] tegoż, *Dziwięć muz*, Warszawa 1958.

¹ Et cetera – i tak dalej.

Zadanie 10. (0–1)

Dokończ poniższe zdanie – wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

W wierszu dominuje nastrój

- A. ponury, pesymistyczny.
- B. podniosły, uroczysty.
- C. wesoły, radosny.
- D. refleksyjny, poważny.

Zadanie 11. (0–1)

Wskaż właściwe uzupełnienie zdania podanego poniżej. Wpisz literę A, B lub C.

Prometeusz z wiersza Leopolda Staffa
nie chce być uwolniony, ponieważ ____.

A.	pragnie przeciwstawić się bogom
B.	odpowiada mu rola męczennika
C.	podobają mu się góry Kaukaz

Zadanie 12. (0–1)

Dokończ poniższe zdanie – wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Przesłanie wiersza PROMETEUSZ nie jest zgodne z wymową mitu NARODZINY ŚWIATA, ponieważ oba utwory

- A. reprezentują różne gatunki literackie.
- B. pochodzą z różnych epok literackich.
- C. przedstawiają inne miejsca wydarzeń.
- D. prezentują odmienne postawy bohatera.

Zadanie 13. (0–1)

Oceń, które z poniższych zdań dotyczących funkcji stylistycznej zastosowanych w wierszu frazeologizmów: *wstać lewą nogą, do twarzy komuś z czymś* jest fałszywe. Zaznacz F przy zdaniu fałszywym.

1.	Wzmacniają obrazowość wypowiedzi.	F
2.	Podkreślają zabawność sytuacji.	F
3.	Skłaniają do refleksji.	F

Zadanie 14. (0–1)

Dokończ poniższe zdanie – wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

W utworze zastosowano rymy

- A. parzyste, dokładne, męskie.
- B. parzyste, dokładne, żeńskie.
- C. krzyżowe, dokładne, męskie.
- D. krzyżowe, dokładne, żeńskie.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 15. (0–1)

Rozstrzygnij, czy poniższe zdania są faktami, czy – opiniami.

1.	Poezja jest najlepszą formą przekazywania treści mitologicznych.
2.	Związki frazeologiczne związane z mitologią są obecne we współczesnym języku.

Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. Zdania 1. i 2. są faktami.
- B. Zdania 1. i 2. są opiniami.
- C. Zdanie 1. jest faktem, a zdanie 2. – opinią.
- D. Zdanie 1. jest opinią, a zdanie 2. – faktem.

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania 16.–20.

KAŁAMARZ I PIÓRO

Powadził się¹ raz kałamarz² na stoliku z piórem,
Kto świeżo napisanej księgi był autorem.
Nadszedł ten, co ją pisał, rozśmiał się z bazarzów³.
Wieleż takich na świecie piór i kałamarzów.

Ignacy Krasicki, *Kałamarz i pióro*, [w:] tegoż, *Bajki*, Kraków 1975.

¹ Powadził się – pokłócił się.

² Kałamarz – nieduże naczynie do atramentu.

³ Bazarz – ten, kto opowiada fantastyczne historie; tu: gaduła.

Zadanie 16. (0–1)

Dokończ poniższe zdanie – wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Pod postaciami kałamarza i pióra kryją się ludzie, którzy

- A. przypisują sobie czyjeś zasługi.
- B. współtworzą wielkie dzieła.
- C. pomagają innym w karierze.
- D. ośmieszają talent twórców.

Zadanie 17. (0–1)

Oceń, która z poniższych wypowiedzi charakteryzująca ukazanego w bajce autora księgi jest prawdziwa. Zaznacz P przy zdaniu prawdziwym.

1.	Człowiek dumny, wyśmiewający czyjąś głupotę.	P
2.	Człowiek mądry, przekonany o własnej wartości.	P
3.	Człowiek zarozumiały, bawiący się kosztem innych.	P

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 18. (0–1)

Wskaż parę wyrazów, które są archaizmami. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. piórem, kałamarz
- B. świecie, bajarzów
- C. księgi, wieleż
- D. rozśmiał, kałamarzów

Zadanie 19. (0–1)

Wskaż właściwe uzupełnienie zdania podanego poniżej. Wpisz literę A, B lub C.

Cząstka -ż w wyrazie *wieleż* pełni funkcję _____.

A.	przyminka zmieniającego sens wypowiedzi
B.	spójnika łączącego słowa w związku wyrazowym
C.	partykuły modyfikującej znaczenie słowa

Zadanie 20. (0–1)

Dokończ poniższe zdanie – wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Od czasownika *napisać* można utworzyć imiesłowy

- A. przymiotnikowy czynny i przymiotnikowy bierny.
- B. przymiotnikowy czynny i przysłówkowy współczesny.
- C. przymiotnikowy bierny i przysłówkowy uprzedni.
- D. przymiotnikowy bierny i przysłówkowy współczesny.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 21. (0–2)

Napisz dedykację, którą dołączyłbyś/dołączyłabyś do książki – prezentu urodzinowego dla bliskiej osoby, miłośnika/miłośniczki kultury antycznej.

Rozwiązanie zadania 21. zapisz w wyznaczonym miejscu na karcie rozwiązań zadań.

Zadanie 22. (0–10)

Napisz charakterystykę bohatera literackiego, którego podziwiasz.

Pamiętaj, że Twoja praca nie może być krótsza niż połowa wyznaczonego miejsca.

Rozwiązanie zadania 22. zapisz w wyznaczonym miejscu na karcie rozwiązań zadań.

KARTA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ 21. i 22.

WPISUJE UCZEŃ

KOD

--	--	--

IMIĘ I NAZWISKO *

--

* nieobowiązkowe

UZUPEŁNIA ZESPÓŁ
NADZORUJĄCY

--

Uprawnienia ucznia
do dostosowania
kryteriów oceniania.

Poniżej zapisz rozwiązanie zadania 21.

Zadanie 21. (0–2)

Napisz dedykację, którą dołączyłbyś/dołączyłabyś do książki – prezentu urodzinowego dla bliskiej osoby, miłośnika/miłośniczki kultury antycznej.

Pamiętaj, że Twoja praca nie może być krótsza niż połowa wyznaczonego miejsca.

WPISUJE UCZEŃ

KOD

--	--	--

IMIĘ I NAZWISKO *

--

* nieobowiązkowe

KARTA ODPOWIEDZI

Nr zad.	Odpowiedzi					
1	A	B	C	D		
2	A	B	C	D		
3	1F	2F	3F			
4	A	B	C	D		
5	A	B	C	D		
6	TT	TN	NT	NN		
7	A	B	C			
8	A	B	C	D		
9	A1	A2	A3	B1	B2	B3
10	A	B	C	D		
11	A	B	C			
12	A	B	C	D		
13	1F	2F	3F			
14	A	B	C	D		
15	A	B	C	D		
16	A	B	C	D		
17	1P	2P	3P			
18	A	B	C	D		
19	A	B	C			
20	A	B	C	D		

UZUPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

Uprawnienia ucznia do:
dostosowania kryteriów oceniania.
nieprzenoszenia zaznaczeń na kartę.

--	--

WYPEŁNIA SPRAWDZAJĄCY

zad.	Kryterium	Punkty				
		0	1	2	3	4
21		☐	☐	☐		
22	I	☐	☐	☐	☐	☐
	II	☐	☐			
	III	☐	☐			
	IV	☐	☐	☐		
	V	☐	☐			
	VI	☐	☐			